

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Ermenoldo abbate primo Brunfeningen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

de Nottfule, Galfrido Comite de Essexia, Vuilhelmo Comite de Arundel, Reginaldo Comite Cornubiæ, Patritio Comite de Salesbiria, Vuilhelmo Comite de Albamara, Richardo Comite de Penbroch: & procerum, militum, cæterorumq; diuersi ordinis & officij innumera multitudo: summi Pontificatus arcem regente sanctissimo Papa Alexandro 3. huius beneficij authore pariter & largitore, anno eiusdem Papæ 4. regnante pijsimo & glorioso Anglorum rege Henrico 2. anno regni eius nono, presente & huic operi accuratissime presidente iam dicto eiusdem loci reuerendo patre Laurentio.

DE EPIPHANIA DOMINI MULTAE EXTANT SANCTISSIMORUM PATRUM HOMILIAE & SERMONES, QUI OB TOMI HUIUS MOLEM COMMODE HUC ADSCRIBI NON POTUERUNT.

VITA B. ERMENOLDI, PRIMI ABBATIS MONASTERII S. GEORGII IN BRUNFENINGEN, SCRIPTA IUSSU V DALRICI XVI. ABBATIS EIUSDEM MONASTERII ANNO CHRISTI 1281. STYLUM MUTAVIT F. LAUR. SURIUS, & HISTORIAM CONTRAXIT. EST ENIM PLESIQUE LOCIS VERBOSIOR.

PRAEFATIO AVTHORIS.

EXtremis his diebus, quibus pro dolor defecit sanctus, & diminutæ sunt veritates à filijs hominum, eorum qui nos antecesserunt, sanctitatem & res pclare gestas literis mādare tam ratio nos impellit, quam inuitat utilitas. Cum enim sanctus sanctorum, à quo ceu fonte in sanctos omnes promanat, quicquid in eis est virtutis & gratiæ, in eorum puritate cognoscitur & laudatur, salutarē sui sitim & desiderium excitat in eis, qui ab eo derivatā suauitatē in sanctis eius, dum eorum legunt historias, degustant & experiuntur. Nos etiā, qui hic manentē nō habemus ciuitatē, sed futurā inquirimus, dum eorum & cōtemplamur & sectamur vestigia, qui tā aduersantis mūdi sinistra, quam malē blandientis dexterā cōtemnentes, via regia ingressi sunt, non abducimur ad auia & tortuosa multorum itinera, quæ perducit ad dolores sempiternos. Huc accedit, quod sanctorum cōmemorandis & cōscribendis virtutibus, eorum nobis patrocinia cōciliamus, dum gratiæ & gloriæ cōgratulamur, & lectores ad virtutis studiū eorum exēplis incitamus, atque à Domino certā expectamus remunerationē. Atque his nos permoti, animū adiungimus ad cōscribendam B. Ermenoldi primi Brunfeningensis Abbatis vitā, quæ nos, ut aries insignis & pastor fidissimus, ad caulas summi pastoris antecessit. Nec id facimus nostris freti viribus, quæ nullæ sunt: sed eius subnixi ope, sine quo nec inchoari aliquid boni potest, nec absolui. Animat etiā nos volūtas & iussio venerabilis patris Vdalrici, decimiseptimi Abbatis Brunfeningensis, qui tāti decessoris sui gratulās virtutibus, atque eo ipso se declarās haudquaquam virtutis inopē, anno salutis millesimo ducesimo octogesimo primo, sui autē regiminis primo, hoc nobis onus imposuit: qui etiā auctoritate sua aduersus obtractatores tueri nos poterit. Nihil autē rebus gestis beati viri vel addituri, vel adempturi sumus, cum Deus nostro mendacio non egeat: sed ut à patribus fidei narratione accepimus, historiam bona fide conscribemus, porrò stylum adhibebimus aliquanto comptiore, mē res ipsæ ob incultum sermonem contemnantur. Sæpē enim crater tornatilis & elegans potum efficit bibenti gratiorem: deformis verò, etiam nectaris parit fastidium.

Quid cōferant sacra historia.

Vdalricus Abbas XVI. Brunfeningensis.

HISTORIA.

Postquam Apostolicæ prædicationis sonus in omnē terram exiuit, & ex omni natione, quæ sub cælo est, cæli horrea fidelium fertili messe compleri cœperunt, etiam Germaniæ deserta multos habuere viros illustres: Augusta Vindelicorum Multi sancti in Germania, sanctum Vdalricum, Conradum Constantia, alium Vdalricum Brisgauia, Henricum & Cunegundem atque Othonem Babenberga: aliaque Germaniæ loca permulta tam multis ornata sunt egregijs viris, ut taceamus eos, qui vel hominū incuria, vel temporis longa intercapedine in obliuionē abiēre, licet eos habeat vitæ liber ascriptos, ut si eos omnes commemorare-

IANVAR. 6.

Multi sancti in Germania.

memorare velimus, quorum videmus res gestas scripto comprehensas, vel solis eorum pertextis nominibus magnos possimus codices efficere. Quod idcirco dixerim, ut sciamus terram nostram, olim incredulitate sterilem, multos nobis peperisse germanos Samueles: qui tametsi diuersis extiterent locis, at tamen vno spiritu, singulis prout vult sua dona diuidente, ut quondam Samuel, Domino seruiuerunt in iustitia & sanctitate. In quibus numerari debet etiam beatissimus Ermenoldus, primus Abbas Brunfeningensis, qui non mediocriter Brunfeningensem illustrat ecclesiam, precipuis Germaniae monasterijs comparandam.

Patria & parentes S. Ermenoldi.
1. Reg. 1.
Fit monachus,

Is autem beatus vir in Sueuia habuit parentes genere claros: qui cum eum sibi à Domino datum accepissent, eius gratiae non ingrati, in Hirsaugienſe monasterium Domino seruiturū adduxerunt, quemadmodum olim Anna suum Samuelem Heli sacerdoti obrulit. Erat autem puer magno ingenio, & optima indole, quorum altero multam sibi parauit eruditionem, altera virtutes eximias. Non deerant autem Christi tyroni malignorum demonum infestae tentationes, sed ille Christo capiti inherens, & eius armis se communiens, vicit tentationes, ut coronam victoribus promissam adipisceretur. Porro beati Benedicti regulam, ceu regiam amplectens viam, tam exacte viuendo sectari conatus est, ut ex discipulo magister, ex monacho Abbas fieri promeruerit. Erat tum Hirsaugia Abbas beatus Vuilhelmus, cuius vitam & mores egregie in se exprimere studuit, ut illum

De hoc Vuilhelmo multa praclare scribit Abbas Spanhemensis in Chronico Hirsaugienſi.

* Lorfacensis Creat Abbas Laurishaimensis.

planè representare videretur, nec ambigi posset Eliae spiritum in Eliseo requieuisse. Fuerat is venerabilis Vuilhelmus in monasterio S. Emmerammi martyris, quod est Ratisponae, sub Ramuoldo sancto Abbate Prior, atque illic non fama fallaci, sed vera sanctitate longè lateque clarescens, dignus visus est, qui Hirsaugiensium monasterium praeficeretur. Sub eo autem intantum excreuit fama virtutum beati Ermenoldi, ut & monachorum electione, & Henrici Imperatoris eius nominis V. consensu & fauore, creatus sit Laurishaimensis monasterij Abbas: quae quidem est Abbatia regalis, & per id tempus abudabat rebus temporarijs, & multis dignitatum praerogatiuis. Vbi sane B. Ermenoldus fratribus illis non tam praesse studuit, quam prodesse, nihil illis faciendum imponens, quod ipse praebendi exempli causa non prius effecisset. Portaerat enim iugum Domini à teneris annis, & Maiorum exequendis mandatis, didicerat quemadmodum sua ipse minoribus iussa temperaret: longè alienus ab illa phariseorum & scribarum nota, qui alligant onera impertabilia, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere. Non sic, inquam, Ermenoldus, sed forma factus gregi suo ex animo, creditas sibi ouiculas pauit verbo, pauit exemplo, pauit etiam subsidio temporali. Unde factum est, ut non parum grex ille excreuerit & numero & merito: nec tamen animum sancti viri vel subditorum multitudo, vel copia facultatum, vel honoris culmen inflare potuit: quadoquidem plus ille delectabatur sanctitate & profectu discipulorum, quam magisterij & officij dignitate.

Matth. 23.

Erat autem beato viro frater & nobilitate generis, & diuitijs pollens: qui cum aliquando cum alijs venisset ad Imperatorem Henricum, ille subridens ait ioco fortassis ad eum: Fratrem tuum regali Abbatia praefecimus, ut sedeat cum principibus, & solium gloriae teneat inter illos. Quid tu huic maiestatis nostrae munificentiae rependes? Respondit ille: Scio vera dicere serenitatem tuam, planeque dignum reor, ut tantae benignitati gratum me declarem. nec diu post munera non contemnenda dedit Imperatori, Ermenoldo interim prorsus nesciente quid vel dictum, vel factum esset tum ab Imperatore, tum à fratre suo. Vbi autem percepit rem gestam, Abbatiam illam resignauit, ne vel leuissima Simoniacae labis in ipso nota haberet. Quae res abundè restari potest, quam ille ab hoc crimine valde abhorruerit, cuius nec tenuissimam opinionem ferre sustinuit, vltro se abdicans Abbatis dignitate, quam tamen sine villo munere gratis erat adeptus, & frater eius cum iam collata ei esset, gratitudinis ergum munera quaedam Imperatori dedisset.

Abdicat se Abbas functione.

Ea igitur relicta administratione, tanquam bonae famae & existimationis diluuium, ad arcam suam, id est, Hirsaugienſe monasterium, & ad suum Noè beatum Vuilhelmum instar illius columbae se recepit, non tamen sine ramo virentibus folijs vestito. Sequuntur enim illum discipuli eius amplius quadraginta, quos vno illo anno, quo fuit Abbas, Deo collegerat: ita ut qui solus ad illud monasterium Laurishaimensē profectus fuerat, iam cum turmis discipulorum Hirsaugiam rediret, vera illius vitis, quae Christus est, valde fecundum palmitem se ostendens. Non enim sustinebant isti ab illo

Gen. 3.

Ioan. 15.

illo separari: itaq; ad Hirsaugiam vsq; cum secuti sunt. Vbi ille sanè, tanquam angelus Domini honorificè exceptus, humanissimè tractatus est, vtpotè cuius sanctitas illos minimè lateret. Factum est autem hoc propter salutem nostram, qui huc locum incolimus, vt hæc oliua fructifera inde ablata, hic trāplantaretur in hac vinea Domini Sabaoth, quam Deus præpotens per sanctum Othonem Babenbergensem Episcopum tunc plantauerat, vt sub tam industrio cultore mitteret altiùs radices, rigante beato Ermenoldo, quod sanctus Otho plārāt, & Domino propter vtriusq; preces & merita dante incrementum. Ea enim tempestate Otho Deo dignus Episcopus Babenbergensis, monasteriū Brunfeningense recèns fundauerat, eius fundo iusto precio comparato. Vt id autem faceret, diuina reuelatione permotus fuit.

S. Otho episcopus Babenbergensis cōdit Brunfeningense monasterium.

Indixerat enim conuentum principum omnium Ratisbonæ Henricus Imperator, quem diximus. Cumq; principes eò properarent, venit cum illis etiam Otho venerabilis antistes ecclesiæ Babenbergensis: cui tamen intra urbem cōmodum non erat diuersorium ob innumeram hominum, qui eò cōfluxerant, frequentiam. Itaq; ille turbas vitans, in agro vrbis fixit tentorium, vbi nunc nostrum est monasterium, idq; inter duas nucum arbores, è quibus etiā longè antè tinnitus & clangor campanarū crebrò auditus fuit, nō sine multa vicinorū admiratione, futuri illic quandoquè cultūs diuini celebritatem præsignificans. Ibi ille tunc ceteris dormientibus, quieti se tradēs, vidit visionem admodum cōsimilē illi, quæ olim oblata fuit patriarchæ Iacob. A lecto enim suo visa illi est scala ad cælum vsq; se porrigere, per quam angeli descenderent & ascenderent: quod nos sic possumus interpretari, non defuturos huic loco, qui ad subleuandos proximos cum Martha pia commiseratione descendant, & cum Maria ad contemplandam diuinæ maiestatis celsitudinem ascendant. Indè vir Dei euigilans, & prudenter intelligens quæ viderat, ad construendum hoc monasterium animum adiecit.

Nota rem miram. Gen. 28.

Cumq; illud iam exædificatum esset, virū idoneum ardenti desiderio expetebat, qui ei præfesset, & fratres illic Christo seruituros doceret ascendere de virtute in virtutē, donec viderēt Deū deorum in Sion. Non est autē quisquam illi visus magis idoneus beato Ermenoldo, qui huius cœnobij nouitiam ruditatem, intellectu etiam nūm cæcutiētem & affectu torpentem, sanctitate vitæ accenderet, exemplorumq; & doctrinæ splendoribus illustraret. Misit igitur literas tum ad Abbatē Hirsaugiensem, tum ad ipsum Ermenoldum, & quod voluit, ab vtroq; impetrauit. Itaq; missus est huc beatus Ermenoldus, primus huius cœnobij Abbas, & ad eius introitū benedixit nobis Dominus, multis cum eo fratribus pariter huc se conferentibus. Cura autē regiminis suscepta, studuit seipsum omnibus exemplū exhibere, nē alios docēs, ipse reprobis inueniretur. Valdè ei familiaris fuit, vigilijs, precibus & ieiunijs incubere, verbū Dei prædicare, regnū Dei & iustitiā eius feruenter inquirere, temporariā gloriā fugere, expetere sempiternā. Qua autē animi cōstantia fuerit in cōremēdis mūdi huius fauoribus, id quod dicturi sumus, declarabit.

S. Ermenoldus præficitur monasterio Brunfeningensi.

Henricus Imperator ob culpas suas à Romano Pōtifice anathemate plexus aliquando fuit. Interim tamen non infimi Ecclesiæ proceres & quidam alij ob Imperatoriam dignitatem, solitam ei præstabant reuerentiam. Porrò is honoris & amoris causā, quo non mediocri prosequeretur S. Othonem Episcopum fundatorem nostrum, cum eodem venit ad nouellam eius plantationē inuisendam, multa nobilium & magnatū turba vallatus. Putabant omnes S. Ermenoldum Abbatē loci, tum ob Imperatoriæ celsitudinis maiestatem, tum ob B. Othonis reuerentiā, obuiam ei processurū cum fratrum collegio, cum canticis & hymnis, campanarumq; clangoribus, cum vexillis & sacris reliquijs. At ille multum diuersus ab eis, qui consueunt puluillos sub omni cubitu manūs, & peccati parietem suis liniūt adulationibus, atq; ea causa in domibus regum mollibus vestiuntur tanquam columna immobilis nec metu impellebatur, nec flectebatur gratia aut fauore, vt illi honorificè obuiam veniret, aut blanditer illum salutaret, quem sciebat à Pontifice Maximo Ecclesiastica eommunione priuatum. Sed cum per nuncios didicisset aduentare Imperatorem, iussit omnia monasterij ostia obserari, seuerèque prohibuit, nē quis eum saluandi aut excipiendi causa foras exiret. Interim ipse tamen exiit ad Imperatorem, nē putaret id fastu quodam aut contemptu fieri, aitq; ad eum: Equidem libens tibi, o Imperator, ita vt par esset, honorificè & reuerenter occurrissem, nisi te scirem anathematis nexibus implicatum. Tum Imperator ira inflammatus, existimans cum nō iustitię zelo, sed odio permotū, quod à fratre eius munera accepisset,

Ezech. 13.

Vide vt se gesserit erga Henricū Imperatorem excōmunicatū.

itā

itā se erga ipsum gerere: Inconsultē ac temerē, inquit, tanto tē honore priuāsti, qui tibi à nobis delatus fuit. At vir Dei, Nouit, inquit, omnipotens Deus, me illius iniuriā memorem non esse, sed quod facio, eò me facere, vt Pontificis maximi præcepto morem geram. Tum beatus Otho Episcopus sequestrum se interponēs, ait ad Abbatem: Non est, ait, necesse cum vitare, quem nos ignoramus communionē priuatum. Sed contrā vir sanctus fortitudinis spiritu roboratus, Non possūm, inquit, eam ignorare sententiā, quam me scio ore meo pronūciāsse. Cernens igitur Imperator non nisi bono animo id fecisse Abbatem, reuenter cum suis abcessit, nec læsā maiestatis, vt quidam ē suis interpretabantur, vltus iniuriā, licet Pontifici Maximo non pepercisset: sed magis etiam venerans eius iam sibi compertam sanctitatem.

Cū autem nō multō post idem Imperator monasterium beati viri cum multa militum frequentia præteriret, & fratres in horto laborarent, qui tunc infirma sepe munitus erat, quidam eum odio Abbatis in illos incitauerunt verbis aculeatis, vt vlcisceretur sui contemptum, ab illis cucullatis, vt aiebant, eius maiestati irrogatum. Nec longē abesse videbatur, quin in eos impetum facerent: sed mandauit Imperator, nē fratres illos quisquam vel verbo vel factō ledere ausus esset. Colligi indē potest, meritis beati Ermenoldi quauis absentis corpore, at spiritu præsentis, protecos fuisse filios eius. Dixerat enim tunc Imperator militibus suis: Nolite contingere fratres istos. Nōui enim, apud Deum qua sit dignitate Abbas eorum: qui etsi mihi non detulit zelo iustitiæ, at tamen permultū confido me eius sanctis precibus adiutum iri.

Cū recēns adhuc extructum esset Brunfeningense monasterium, multas molestias fratres illic degentes patiebantur ab illis, qui erant in beati Emmerammi monasterio. Excreuit autem vsque ad eò illa amulatio, vt per quosdam suos operarios fossā quadam excitata, angustiorem fratribus nostris ē monasterio egressum efficere molirētur. Exijt interim beatus Ermenoldus, vt videret illorum conatus. Iam verò prandendi hora aderat, & illi sub opere defudabant. Id ille vir pius conspicatus, orabat eos, vt sumpturi cibum, in monasterium venirent. Non recusabant illi: tamque benignē & hilariter accepti sunt à fratribus, vt Abbatis & illorum charitate magis delectarentur, quā epulis quæ apponebantur. Vndē factum est, vt dimissi, sic inter se loquerentur, vt tam fratrum, à quibus missi erant, inuidiam & rancorem detestari, quā sancti Abbatis & fratrum eius benignitatem & mansuetudinem eos admirari satis appareret. Præclarē igitur præstitit vir Dei, quod Dominus admonet: Diligite, inquiens, inimicos vestros, benefacite his, qui vos oderunt: itemque illud Apostoli, Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potū da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius. Et habuit ea charitas effectum suum. Terram enim, quam egresserant illi, in locū suū reposuerunt, nec deinde quippiam nobis molestiæ attulerunt.

Inter alias virtutes, quibus ornatus erat vir Dei, præcipua illi cura inerat & studium recipiendorum peregrinorum & pauperum, quibus ad eò benignum & humanum se præbuit, vt inopes, vsū & consuetudine adducti, tam securē & fidenter ab eo poscerent opem, vt non tam beneficium petere, quā debitum reposcere viderētur, perindē ac si ab œconomo suo exigerēt res, quibus habebant opus. Videbant enim eum instā Apostoli, cū esset liber ex omnibus, omnium se seruum fecisse inopia laborantium. Vt autem eius liberalitas omnibus innotesceret, fames dira totam oppressit Bauariam, itā vt non pauci pauperes inedia interirent. Confluebant verò omnes ad beatum Ermenoldum, isque iussit ē granarijs omne frumentum expromi, atque distribui in pauperes: nec prius cessatum est elargiri, quā compertū est nihil prorsus relictum esse monasterio. Cumque ministri dicerent nec tantillum superesse, quod ad vnum prandium posset sufficere, ille nihil de Dei benignitate hæsitans, totum se contulit ad deprecandum Dominum, & sanctum Georgium martyrem eius, monasterij sui patronum. Et ecce altera luce adest vir quidam nobilis & diues, honoransque Dominum de substantia sua, abundē fratrum supplet inopiam.

Huic id subiungere visum est, quod quidam narrauit senex fide dignissimus, tāti miraculi testis & conficius. Stabat aliquando beatus Abbas ad fores ecclesiæ clausas. Erat tum res quadam necessaria, ob quam vellet in templum ingredi. Aderat ei custos templi, abiitque properē, vt fores referaret. Sed cū esset in trō ingressus, videt Abbatem, quem foris reliquerat, iam intrāsse, stareque coram altari sanctæ Crucis, obnixque deprecari

Imperator
vetat, nē
quisquam
lædat fra-
tres ei⁹ mo-
nasterij.

Obserua
sancti viri
humani-
tatem.

Matth. 5.
Rom. 12.

Studiū eius
& charitas
erga per-
egrinos &
inopes.

1. Cor. 9.

Obserua li-
beralitātē.

precarì Dominum, non tamen apertò ostio. Valdè igitur ea re obstupefactus, stat attolitus. At vir Dei postquam preces absoluit suas, scruisimè illi interdixit, nè cuiquam, dum ipse esset in viuus, id quod viderat, indicaret.

Veniendum nunc est ad beati viri decessum, illi quidem optatum, quippe qui semper cupierat dissolui & esse cum Christo, nobis verò lucuosum. Solebat ille, vt verus pater & pastor, sollicitè inuigilare commisso sibi gregi, diligenterque in id incumbere, nè quid maneret incorrectum, quod contra monasticæ vitæ leges ac instituta admissum esset. Etsi autem in spiritu lenitatis corripere delinquentes, at tamen improbi quidam (semper enim ferè bonis admixti sunt mali) videntes sibi non licere suis indulgere voluptatibus, acerbissimo illum odio persequi cœperunt, atq; eò amentia progressi sunt, vt iam cultris acutis armati, necem ei ad certum diem molirentur, idque loco illo, quo eum sciebant transiturum. Indicauit autem hoc quidam viro Dei, sed ille nihil territus, Absit, inquit, vt perdam mihi paratam à Domino coronam. Immo verò proficiscar obuius. Et planè sic fecit. Tum illi conspicati eius constantiam, timore & terrore correpti, nihil ausi sunt facere. Volebat Dominus fidelem seruum suum adhuc manere in corpore in bonorum consolationem, & meritorum eius augmentationem.

Vbi autem venit tempus, quo Dominus illum ad se accitum, felicissimè in cælis coronare statuerat, filij nequam & tanto patre prorsus indigni, in eius rursus conspirarunt necem, atque ex ijs vnus (Aaron is dicebatur) locum occupauit, qui necessariò erat beato viro ad eundem, tenensque vtraque manu fustem, tanta vi in illius caput illisit, vt mox humi sterneretur. Indè verò mox cœpit viribus destitui, atque pridè Epiphaniæ Domini lecto decumbens, aliquandiu sine voce fuit. Paulò post ad se reuersus, coniectis in discipulos oculis, hilariter eos intuebatur, at sermone iucundiori omnes, qui tum aderant, exhilarabat. Sciscitantibus autem fratribus, vbi fuisset, respondit: ad thronum Dei raptum se fuisse, bonaque verba & promissiones cõsolationis plenas illic accepisse: putà quòd nunquam diuinus cultus illo in loco defuturus esset. Ait etiam ostensum ipsi librum vitæ, & in eo se vidisse scripta aureis literis nomina fratrum presentium & futurorum. Vt autem non ambigerent vera ipsum dicere, addidit se die crastino, cum in summo Missæ sacrificio illi canituri essent, Gloria in excelsis Deo, se à corpore discessurum. Videte autem, inquit, cum signū obitûs mei dabitur, nè quis ea causa error aut negligentia admittatur in officio diuino: sed paucis egredientibus, ceteri cum omni deuotione sacra Missarum solennia peragant. Dixit, & vera eum dixisse, res ipsa postridè declarauit. Nam in sacra Epiphania hora, qua dixerat, abiit in domum illam non manufactam & æternam, quæ in cælis est. Erat tum annus Christi millesimus centesimus vicesimus primus, septimus autem electionis eius, qua creatus est mense Augusto Abbas Brunfeningensis: quartus verò ab eo tempore, quo, rogante Hartunico Episcopo Ratisponensi, ab Vdalrico Pataviensi Præsule solenniter consecratus est. Nemo ausus facile erit dubitare, alienum eum esse à martyrum gloria, quando propter iustitiam occisus est, idque tanta animi patientia pertulit, vt nihil durum percussori imprecatus sit. Quanta autem conscientia puritate fuerit, satis indè liquet, quòd cum prædixisset horam obitûs sui, magis sollicitus fuit curare ea, quæ ad diuinū officium, quàm quæ ad illius sepulturam pertinerent.

Tu nunc igitur Ermenolde pater, memor esto cõgregationis tuæ, quam possedisti ab initio foundationis eius, & in qua felicem cursum presentis stadij cõsummasti. Supplices te rogamus, vt gregem tuum pastor bonè non deferas, sed apud beatos ciues tuos continua protectione custodias ouiculas tuas, quas primus in hoc loco pastor pascendas à Domino accepisti, cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Scriptimus iam succinctè vitam beati patris nostri Ermenoldi, iubente venerabili patre Vdalrico, qui, vt iam antè diximus, anno salutis millesimo ducentesimo octogesimo primo creatus Abbas Brunfeningensis, id quod diu optarat, in rem contulit, suo studio efficiens, vt vita beati Ermenoldi à nobis, quanuis parùm idoneis, conscriberetur. Ea enim re existimabat se non medio cremi illi reuerentiam præstaturum. Iussit igitur, vt quæ de tanto viro iam antea rudi stylo conscripta erāt, nos aliquanto elegantiori calamo pingeremus, vt comptior sermo lectorem alliceret, & qui eius didicissent sanctitatem, incitarentur ad honorandum eum, atque ita cum illo æternos mererentur honores adipisci.

Claufo
ostio, intrat
in templū.

Quidam ei
necem mo-
liuntur.

Contemnit
mortem.

Caditur à
quodam in
capite.

Vitio eius.

Ad Christū
proficiscit.

Precatio ad
S. Erme-
noldum.

Post obitum beati Ermenoldi quidam ex nostris monachus, prouecta ætate, miraque sanctitate & simplicitate, iam morti proximus, perquirebat ex ministro, qui decumbenti aderat, num quis illic esset. Illo dicente, nullum adesse, Eccè, inquit ægrotus, video cælos apertos, & beatum patrem nostrum Ermenoldum coram Deo in maxima gloria assistentem. Eius rei certum hoc erit testimonium, quòd iam eccè recedo ab hac vita. Quod ut dixit, confestim desijt esse in humanis.

Alius quidam ex nostris in vindemijs missus in Austriam, in monasterium quoddam cum alio monacho ingressus est. Vbi cum pariter mensæ assiderent, cœna absoluta, varios inter se contulere sermones. Inter cætera quæsiuit ille monachus ex fratre nostro, fuisset ne quandoquæ apud nos Abbas, Ermenoldus nomine. Fratre dicente & fuisse, & quidem primum fuisse nostri monasterij Abbatem, ille subiunxit: Tametsi nulla mihi eius nominis notitia fuit, at tamen nupèr comperi maximi cum apud Deum meriti esse. Cum enim ad eò laborarem ex fluxu sanguinis, ut de vita desperarem, multosque inuocarem sanctos, nimium debilitato mihi somnus obrepit. Et eccè videbar mihi rapi ad tribunal Christi, & ob culpas meas seueriter castigari: Cumque me aspectante, permultæ animæ pro diuersitate meritorum vel damnarentur, vel in cælo collocarentur à iudice, videbam quendam exhiberi monachum Benedictinum, quamprimum in tartara relegandum: sed tamen magnum quendam sanctum, mihi quidem ignotum, pro illo deprecari iudicem hunc in modum: Etsi frater iste, Domine Deus, vitam suam satis egit negligenter, non tamen sinat, oro, tua bonitas abire, irremuneratum, quòd nunquam deseruit locum professionis suæ, nec ad extremum transgressus est votum obedientiæ. Illo sic orante, iudex absoluit reum, sancti illius meritis placatus. Tum ego scire cupiens, quis esset hic sanctus, didici à quodam, eum esse Ermenoldum Brunfeningensem Abbatem. Sub his expergefactus, totum me contuli ad illum deprecandum: optabamque Missæ facere officium, sed verebar imbecillitate virium me præpeditum iri. Interim ad eò me sentio confortari, ut sacris indutus vestibus, Missam de Confessore celebrârim: eaq; absoluta, prorsus incolumem me sensi.

Multa autem post beati viri obitum diuinitus sunt miracula declarata, nec hodiè cessat Dominus ijs illustrare sanctum suum. Honesta quædam matrona Ratisponensis præforibus monasterij eius orans, miram sensit odoris suauitatem. Obstupefacta, petijt sibi templum aperiri: ingressaque, comperit è sancti viri sepulcro eam proficisci. Itaque vouit Deo, se toto anno nudis pedibus illud visitaturam: idque ita præstitit, ut nullis unquam neque pluiijs, neque niuibus se passa sit indè reuocari. Cœpère tum multi alij, eius exemplo prouocati, inuisere beati viri monumentum, & eius in quibuscunque aduersis rebus opem implorare, & feliciter experiri.

Inter alios contigit aliquando cæcum illuminari ad sepulcrum eius. Aderant complures eius miraculi inspectores & testes, qui vno ore gratulabantur homini, Deum & sanctum Ermenoldum pro tanto beneficio laudanti. Eccè autem frater quidam ex ijs, quos barbatos dicimus, malo dæmone impellente, cœpit hominem contumeliosè increpitare, impostorem & mendacem dicere. Ille verò pernegans, recessit indè. Mox importunus frater è virgis confectò flagello, tèr monumentum beati Abbatis verberauit, atque ore sacrilego in hæc prorupit verba: Quiescas Ermenolde, & nobis desine molestus esse. Vix ea finierat, cum eccè sentit faciem suam tanquam feruenti perfusam aqua, æstu incredibili ardere. Illic è templo se proripiens, abit ad cubiculum suum, & in lecto iacens, expectat aliquod mali eius leuamentum. Sequebatur autem eum famulus eius, qui blasphemias quidem eius voces audierat, sed prorsus quid accidisset illi, ignorabat: blâdè verò obiurgabat eum, quòd tam malè locutus esset. At ille surdis auribus id accipiens, cum illo ad fontem venit, vbi iumentis monasterij potus dabatur. Indè hausta aqua faciem perfudit, sed frustra, ardore potius augmenta capiente. Redit ad lectulum, hortantur multi ut agat pœnitentiam, ille prorsus cum Pharaone induratur: nec dormitat vltio cælestis. Percutitur lepra horribili, separatur ab hominibus, nec tamen vult culpam fateri suam. Accidit indè die quodam, ut illo ad mensam sedente, cui iam panis & potus impositus erat, minister iret cibos allatum. Reuersus autem, videt miserum illum facie in prunas collapsum, planeque extinctum.

Per multa alia recitat miracula auctor historiæ huius, quæ operis magnitudo huc adscribere non patitur.

VITA

Visio fratris cuiusdam sub mortem.

Alterius cuiusdam visio.

Sanae idem dicta Missæ.

Cæcus recipit lumen.

Diuinitus punitur cuiusdam querestas.